

История написания Торы

КОГДА МОШЕ НАЧАЛ ПИСАТЬ ТОРУ?
КОГДА ОН ЗАПИСАЛ ИСТОРИИ ИЗ
КНИГИ БЕРЕШИТ? И КАК ОН СУМЕЛ
САМ НАПИСАТЬ СРАЗУ ТРИНАДЦАТЬ
СВИТКОВ ТОРЫ?

Еврейское озарение

Знакомство с учением Ребе

НИЦАВИМ- ВАЙЕЛЕХ

דְּבָרִים

לעילוי נשמת אמנו וזקנתנו
האשה החשובה מצויינת במדותיה

בעלת מסירות נפש

מרת דבורה ע"ה גרינברג

בת הרה"ח ר' אהרון מענדל

נפטרה אור ליום ג' - כ"א מנחם אב תשפ"ג

В память о нашей маме и бабушке

Дворе Гринберг

Дочери раввина Аарона Мендела Хазана

*Она жертвовала собой ради еврейства
Покинула этот мир 21 менахем ава 5783*

For sponsorship opportunities, email info@jewishinsights.org

Published and Copyright 2024 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5784 - 2024

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"М
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

А. Откуда у них было время?

«Запишите себе ПЕСНЬ ЭТУ» - Тору

ПЕРВОИСТОЧНИК 1 Дварим, 31:14-17, 19

И сказал Г-сподь Моше: вот приблизились дни твои к смерти; призови Йеошуа и встаньте в шатре собрания, и Я дам ему наказ. И пошел Моше и Йеошуа, и встали они в шатре собрания. И явил Себя Г-сподь в шатре в столпе облачном, и встал столп облачный при входе в шатер. И сказал Г-сподь Моше: вот ты ложишься рядом с твоими отцами, и встанет этот народ и блудно следовать будет за божествами племен земли, в среду которых он входит, и он оставит Меня и нарушит Мой завет, который Я заключил с ним. И воспылет Мой гнев на него в тот день, и Я покину их и сокрою лицо Мое от них, и будет он на погибель, и постигнут его злключения многие и беды, и скажет он в тот день: не потому ли, что нет Б-га в среде моей, постигли меня эти бедствия? А ныне запишите себе песнь эту, и научи ей сынов Израиля, вложи ее в их уста, чтобы Мне была эта песнь свидетельством против сынов Израиля.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ
יְמֵיךָ לְמוֹת, קְרֵא אֶת יְהוֹשֻׁעַ
וְהִתְצַבּוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד,
וְאֶצְוֶנּוּ, וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ
וַיִּתְצַבּוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד. וַיֵּרָא
ה' בְּאֹהֶל בְּעַמּוּד עָנָן, וַיַּעֲמֵד
עַמּוּד הָעָנָן עַל פֶּתַח הָאֹהֶל.
וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: הֲנִיָּה
שָׁכַב עִם אֲבֹתַי, וְקָם הָעָם
הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרַי אֱלֹהֵי נְכַר
הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָּא שָׁמָּה
בְּקִרְבּוֹ, וַעֲזַבְנִי וְהִפֵּר אֶת
בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ.
וַחֲרָה אִפִּי בּוֹ בַיּוֹם הַהוּא
וְעִזַּבְתִּים, וְהִסְתַּרְתִּי פְּנֵי
מַהֵם וְהָיָה לָאֵכֶל, וּמִצְאָהוּ
רַעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת. וַאֲמַר
בַּיּוֹם הַהוּא: הֲלֹא עַל כֵּי אֵין
אֱלֹקֵי בְּקִרְבִי מִצְאוּנֵי הַרְעוֹת
הָאֵלֶּה.

ПЕРВОИСТОЧНИК 2 Ральбаг:

«А ныне запишите себе песнь эту, и научи ей сынов Израиля, вложи ее в их уста»: в дальнейшем разъясняется, что «песнь эта» заключает в себе всю Тору, как сказано: «И написал Моше песнь эту» и «Когда Моше окончил писать слова этой Торы в свиток до конца». Это указывает на то, что в «песнь эта» он вложил всю Тору, включая и эту конкретную песнь.

וְעַתָּה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה
הַזֹּאת וְלַמָּדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
שִׁירָמָה בְּפִיהֶם. כָּכָר נִתְבְּאָר
אֲחֵר וְזֶה, שֶׁהַשִּׁירָה הִיא דְבַר
הַתּוֹרָה בְּכֻלָּם עַד תָּמָם.
שְׁנָאֵמַר, "וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת
הַשִּׁירָה", "וַיְהִי כְּכֹלֹת מֹשֶׁה
לְכַתֵּב אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה
הַזֹּאת עַל סֵפֶר עַד תָּמָם". וְזֶה
מְעִיר שֶׁהַשִּׁירָה הַזֹּאת רְצָה
בּו כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּכֻלָּם
וְגַם הַשִּׁירָה עִמָּהֶם.

Ребе

Каждый еврей обязан написать свиток Торы

Моше велел евреям: «А ныне запишите себе песнь эту» в сороковом году странствий по пустыне, незадолго до своей кончины 7 адара. Мы можем вывести эту датировку из того факта, что изложение книги Второзакония началось в «первый день одиннадцатого месяца (шват)», поэтому ее завершение, включая повеление «ныне запишите песнь эту», должно было быть озвучено незадолго до 7 адара.

На первый взгляд, услышав повеление Моше, евреи немедленно должны были написать для себя свой личный свиток Торы - все 600000 исчисленных взрослых мужчин! Однако мы не находим никаких упоминаний столь необычайного события.

ציווי משה רבינו לבני ישראל (בפעם הראשונה) - "ועתה כתבו לכם את השירה גו'" - נאמר בשנת הארבעים, בחודש אדר, סמוך לשבעה באדר. כי הרי התחלת אמירת ספר דברים היתה "בעשתי עשר חודש באחד לחודש" - ראש חודש שבט, ועל פי זה - סיום ספר דברים, כולל הציווי "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", נאמר בסמיכות לשבעה באדר.

ולכאורה, כאשר בני ישראל שמעו ציווי זה ממשה רבינו - היו צריכים ששים ריבוא בני ישראל (גדולים) לכתוב ספר תורה, היינו, שכל אחד ואחת מהם יכתוב ספר תורה לעצמו. ולא מצינו רמז לדבר!?

Сжатые сроки

ПЕРВОИСТОЧНИК 3 Дварим, 34:5-6; 8-9

И умер там Моше, раб Г-спода, в земле Моава по слову Г-спода. И погребен был в долине в земле Моава, против Бейт-Пеора; и не знал никто могилы его до сего дня.

И оплакивали сыны Израиля Моше на степях Моава тридцать дней; и завершились дни скорбного оплакивания Моше. А Йеошуа, сын Нуна, исполнился духа мудрости, ибо возложил Моше руки свои на него; и слушали его сыны Израиля, и делали, как повелел Г-сподь Моше.

ПЕРВОИСТОЧНИК 4 Йеошуа, 1:1-2; 4:19

И было, после смерти Моше, раба Г-спода, сказал Г-сподь Йеошуа, сыну Нуна, служителю Моше, говоря: Моше, раб Мой, умер; встань же теперь, перейди через Иордан этот, ты и весь народ этот, в землю, которую Я даю им, сынам Израиля.

И народ вышел из Иордана в десятый день первого месяца, и расположился станом в Гильгале, у восточного края Иерихона.

Ребе

Миссия невозможна

Более того, вскоре после того, как было дано это повеление, Моше умер 7-го адара, и еврейский народ оплакивал его в течение тридцати дней. После окончания траура еврейский народ начал подготовку к переходу через реку Иордан «в десятый день первого месяца (нисан)», а после этого начал завоевание Земли Израиля.

וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד ה' בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל פִּי ה'. וַיִּקְבְּר אֹתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בַּיִת פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

וַיִּבְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה בְּעַרְבַת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יָמָי בְּכִי אֲבֵל מֹשֶׁה. וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מְלֵא רוּחַ חֲכָמָה כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה.

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד ה' וַיֹּאמֶר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשְׁרַת מֹשֶׁה לֵאמֹר. מֹשֶׁה עֶבְדִּי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אֶתְּהָ וְכָל הָעָם הַזֶּה אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְהָעָם עָלוּ מִן הַיַּרְדֵּן בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיַּחֲנוּ בְּגִלְגָל בְּקֶצֶה מִזְרַח יְרִיחוֹ.

ויתירה מזו: תיכף לאחר שבעה באדר היה האבל על פטירת משה רבינו במשך "שלושים יום", ואחר כך התחילו בני ישראל בהכנות לעבור את הירדן, ועברו את הירדן "בעשור לחודש הראשון" (י' ניסן), ואחר כך התחילו בכיבוש הארץ כו'.

Кажется невозможным, что за столь короткий промежуток времени между 7 адара и 10 нисана каждый еврей смог выполнить заповедь о написании личного свитка Торы. Помимо этого, должны быть соблюдены определенные условия для написания свитка: обученный писец, пергамент, чернила и т.д. Кажется совершенно невозможным, чтобы эта огромная работа была выполнена за такой короткий промежуток времени.

ובפשטות - לא יתכן שבמשך זמן קצר כזה (סמוך לז' באדר עד י' בניסן) הספיק כל אחד ואחד מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו (כדי לקיים את המצות עשה של "כתבו לכם את השירה גו" ששמעו זה עתה ממשה רבינו), ומה גם שכתבת ספר תורה דורשת כמה תנאים מיוחדים - סופר היודע לכתוב, הכנת הקלף והדיו וכו', ובפשטות - הרי זה דבר בלתי אפשרי כלל לסיים מלאכה אדירה זו במשך זמן קצר ביותר!

Б. Работа в процессе

Когда была написана Тора?

ПЕРВОИСТОЧНИК 5 Шмот, 24:3-4

И пришел Моше, и поведал народу все изречения Г-спода и все положения, И ответил весь народ (в) один голос, и сказали они: все речи, какие изрек Г-сподь, исполним. И записал Моше все речи Г-спода. И поднялся он ранним утром, и построил жертвенник под горою и двенадцать монументов для двенадцати колен Израиля

Раши

«И пришел Моше, и поведал народу» - в этот самый день; «все изречения Г-спода» - предписание об отделении от жен и о сохранении дистанции от горы. «Все положения» - семь заповедей, предписанных всему человечеству, а также заповедь Шаббата, почитание родителей, о рыжей телице и законы, данные в Маре. «Записал Моше» - начиная с Берешит и до дарования Торы; записал и заповеди, данные в Маре. «И поднялся он ранним утром» - пятого сивана.

Письменная Тора - не устно

ПЕРВОИСТОЧНИК 6 Шмот, 34:27

И сказал Г-сподь Моше: запиши себе речи эти, ибо по этим речам заключил Я с тобою завет, и с Израилем.

וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לְעַם אֵת כָּל דְּבָרֵי ה' וְאֵת כָּל הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה. וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת כָּל דְּבָרֵי ה' וַיִּשְׁכֶּם בְּבִקְר וַיְכַן מִזְבֵּחַ תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עָשָׂרָה מִצְבֵּה לְשֵׁנַיִם עָשָׂר שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל.

רשי"י

וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לְעַם. בּוֹ בַיּוֹם. אֵת כָּל דְּבָרֵי ה'. מִצְוֹת פְּרִיָּשָׁה וְהַגְבָּלָה. וְאֵת כָּל הַמִּשְׁפָּטִים. שִׁבְעַת מִצְוֹת שְׁנַצְטוּוּ בְּנֵי נֹחַ, וְשִׁבְתָּת וְכַבּוּד אָב וְאִם וּפְרָה אֲדָמָה וְדִינִין שְׁנַתְּנוּ לָהֶם בְּמִרְה. וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה. מִבְּרָאשִׁית וְעַד מִתַּן תּוֹרָה, וְכָתַב מִצְוֹת שְׁנַצְטוּוּ בְּמִרְה. וַיִּשְׁכֶּם בְּבִקְר. בְּחַמְשָׁה בְּסִיּוֹן.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כָּתַב לְךָ אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית וְאֵת יִשְׂרָאֵל.

Рабби Йеуда бар Нахмани, толмач рабби Шимона бен Лакиша, говорил: «Написано: “Запиши себе слова эти”, а также написано: “По (букв. “через уста”) словам этим”. Как это [истолковать]? Написанные слова нельзя передавать устно, а устные слова нельзя записывать».

דָּרַשׁ רַבִּי יְהוּדָה בַּר נַחֲמָנִי, מְתַרְגְּמֵנוּ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ, כְּתוּב: “כָּתוּב לָךְ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה”, וְכָתוּב: “כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה” – הֲאֵל כִּי צִדָּד? דְּבָרִים שֶׁבְּכָתֵב אֵי אֶתְּה רִשְׁאֵי לְאוּמָרָן עַל פֶּה, דְּבָרִים שֶׁבְּעַל פֶּה אֵי אֶתְּה רִשְׁאֵי לְאוּמָרָן בְּכָתֵב.

Ребе

Личные Торы были написаны в режиме реального времени

О даровании Торы сказано: «И записал Моше все слова Г-спода... и взял книгу завета». Раши объясняет, что тогда Моше записал всю Тору с Берешит до момента Синайского Откровения. Тогда и возник водораздел между Письменной Торой и Устной: Письменное учение должно было быть записано, а Устное нельзя было записывать.

Таково значение стиха «запиши эти слова эти» - «однако тебе не позволено записывать Устную Тору», как объясняет Раши

Отсюда мы можем сделать вывод, что все предписания после Синая еврейский народ был обязан записывать в виде новых разделов Торы, потому что запрещено оставлять части Письменной Торы в виде Устного учения.

ויש לומר הביאור בזה: בעת מתן תורה נאמר "ויכתוב משה את כל דברי ה' גו' ויקח ספר הברית"¹, ומפרש רש"י: "מבראשית ועד מתן תורה". זאת אומרת, שמזמן מתן תורה נעשה גדר החילוק בין תורה שבכתב ותורה שבעל פה, היינו, שתורה שבכתב צריכה להיות בכתב דוקא, מה שאין כן תורה שבעל פה כו'.

וכמו שכתוב² "כתב לך את הדברים האלה", ובפרש"י: "ולא אתה רשאי לכתוב תורה שבעל פה".

ועל פי זה מובן שכל הענינים של התורה שבכתב שנאמרו במשך כל הזמן שלאחרי מתן תורה - נכתבו על ידי בני ישראל, כי לא היו יכולים ללמוד זאת בעל פה, מאחר שדברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בעל פה.

1 משפטים כד, ד-ה.
2 תשא לד, כז.

ПЕРВОИСТОЧНИК 8 Предисловие Маймонида к его комментарию к Мишне

Знай, что всякая заповедь, данная Моше, благословенна память о нем, Святым, благословен Он, была дана ему в поясненном [виде]. Давая заповедь, Он затем озвучивал объяснение к ней и ее идею.

В Талмуде разъясняется порядок обучения еврейского народа: Моше вошел в свой шатер и вначале к нему пришел Аарон. Моше озвучил один раз переданную ему заповедь, а затем ее значение. Затем Аарон отошел и встал справа от Моше. После этого вошли его дети, Элазар и Итамар, и рассказал им Моше то, что говорил Аарону..

И отойдя один сел слева от Моше, а другой справа от Аарона. Затем вошли семьдесят старейшин, и Моше научил их тому, чему он научил Аарона и его детей. Пришли также и евреи, желавшие узнать слово Б-га, и учил их, пока все не услышали его из уст Моше.

А после люди разошлись по домам обучать услышанному от Моше своих собратьев. И они записали это в свитки, которые было возложено сановниками в Израиле регулярно и усердно изучать. Затем они изучали данное Б-гом значение и объяснение заповедей.

Они записывали заповедь, а затем устно изучали ее значение.

דע כי כל מצוה שנתן הקב"ה למשה רבנו עליו השלום נתנה לו בפרושה. הנה אומר לו המצוה, ואחר כך אומר לו פרושה וענינה. וכל מה שהוא כולל ספר התורה.

וסדר למודו לישראל היה כפי שאומר (עירובין נד:): היה משה נכנס באהלו ונכנס אליו בתחלה אהרן ומשה היה אומר לו המצוה הנתונה לו פעם אחת ולמדהו פרושה. ויסתלק אהרן ויחזור לימין משה רבנו ונכנסו אחריו אלעזר ואיתמר בניו, והיה משה אומר להם מה שאמר לאהרן.

ויסתלקו, וישב האחד לשמאל משה רבנו והשני לימין אהרן, ואחרי כן יבאו שבועים זקנים וילמדו משה כמו שלמד לאהרן ובניו. ואחרי כן יבאו ההמון וכל מבקש ה' וישם לפניהם המצוה ההיא עד ישמעו הכל מפיו...

ואחרי כן היו כל העם הולכים ללמד איש לאחיו מה ששמעו מפי משה, וכותבים המצוה ההוא במגלות, וישוטו השרים על כל ישראל ללמד ולהגות עד שידעו בגרסא המצוה ההיא וירגילו לקרותה, ואחר כך למדום פרושי המצוה ההיא הנתונה מאת השם.

והפרוש ההוא היה כולל ענינים, והיו כותבים המצוה ולומדים על פה הקבלה.

Ребе

Свитки уже были почти завершены

Таким образом, когда еврейский народ услышал от Моше повеление: «А ныне запишите себе слова песни этой», у них уже были зафиксированы на письме все предыдущие части Торы. И все, что оставалось сделать на тот момент, это завершить Тору. Т.е. дописать ее от стиха «А ныне запишите себе слова песни этой» до конца Торы.

Это объясняет, как весь еврейский народ мог записать свиток Торы за столь короткое время:

У них уже была составлена подавляющая часть Торы, теперь же им оставалось только дописать ее.

זאת אומרת: כאשר בני ישראל שמעו ממשה רבינו את הצייוי "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת" - כבר היו כל הענינים של התורה שבכתב (שנאמרו לפני זה) כתובים אצלם, ולא נותר להם אלא להשלים את ספר התורה, היינו, מהפסוק "ועתה כתבו לכם את השירה גו'" עד סיום התורה.

ועל פי זה מובן כיצד היה בגדר האפשרי שכל בני ישראל יוכלו להספיק לכתוב ספר תורה במשך זמן קצר כזה -

כי המדובר רק אודות סיום ספר התורה, מאחר שרוב הספר תורה היה כתוב כבר מקודם לכן.

В. Тринадцать свитков Торы

Кому Моше передал свитки?

ПЕРВОИСТОЧНИК 9 Дварим, 31:9

И записал Моше это Учение, и передал его священнослужителям, сынам Леви, несущим ковчег завета Г-спода, и всем старейшинам Израиля.

Раши, Дварим, 29:3

Я слышал, что в тот самый день, когда Моше передал свиток Торы сынам Леви, как говорится в стихе: «И передал его священнослужителям, потомкам Леви» (Дварим, 31:9), весь народ пришел к нему и сказал: «Моше, учитель наш! Мы также стояли у Синая и принимали Тору, и она была дана нам!

Почему же тогда ставишь ты над ней представителей твоего колена, которые в будущем смогут заявить: “Она не была дана вам, она была дана лишь нам!”» Моше обрадовался этому, и именно поэтому он сказал: «Сегодня вы стали народом». Это означало: «Именно сегодня я понимаю, что вы прилепились к Б-гу и возжелали Его».

Мидраш раба, гл. 29

Рабби Янай говорил: «Он записал тринадцать свитков Торы; двенадцать из них он раздал двенадцати коленам, а один поместил в Ковчег для того, чтобы вытащить оттуда, если кто-то пожелает подделывать его».

וִיכְתַב מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית ה' וְאֶל כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַעְתִּי שְׂאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁנָּתַן מֹשֶׁה סֵפֶר הַתּוֹרָה לְבְנֵי לֵוִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרֹשֶׁת וַיִּלֶךְ "וַיִּתְּנָהּ אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי", בָּאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאָמְרוּ לוֹ, "מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, אֵף אָנּוּ עֹמְדִינוּ בְּסִינֵי וְקִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְנִתְּנָה לָנוּ,

וְמָה אַתָּה מְשַׁלֵּיט אֶת בְּנֵי שְׁבֻטְךָ עָלֵינוּ, וַיֹּאמְרוּ לָנוּ יוֹם מָחָר לֹא לָכֶם נִתְּנָה, לָנוּ נִתְּנָה?" וְשָׁמַח מֹשֶׁה עַל הַדְּבָר, וְעַל זֹאת אָמַר לָהֶם "הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתֶם לְעַם וְגו'" – הַיּוֹם הַזֶּה הִבְנַתִּי שְׂאֵתֶם דְּבָקִים וְחֹפְצִים בְּמִקּוֹם.

אָמַר רַבִּי יְנָאִי: כָּתַב שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תּוֹרוֹת, שְׁנַיִם עֶשְׂרִי לְשְׁנַיִם עֶשְׂרִי שְׁבֻטִים, וְאַחַת הֵנִיחַ בְּאֲרוֹן, שָׂאֵם בְּקֶשֶׁת לְזִיגְרָה דְּבָר, שְׂיִהְיוּ מוֹצְאִים אוֹתָהּ שְׁבֻאֲרוֹן.

Ребе

13 свитков за один день?

Возникает вопрос, как Моше мог записать тринадцать свитков Торы за один день? Один из ответов заключается в том, что это было сделано с помощью каббалистической формулы, заставляющей перо писать самостоятельно.

Автоматическое письмо?

Мы уже неоднократно говорили о том, что заповедиследуетисполнятьестественным образом, а не с помощью чудес, если в том нет острой необходимости.

Поэтому трудно принять, что написание тринадцати свитков могло быть делом сверхъестественным.

Ребе Раяц рассказывал известную историю об Алтер Ребе. Когда он находился в заключении, его перевозили на лодке из Петропавловской крепости в Тайный совет на допрос. Алтер Ребе хотел воспользоваться возможностью, чтобы произнести благословение на новолуние, поэтому он попросил караульного остановить для этого лодку. Когда караульный отказался, лодка неожиданно остановилась сама собой.

על פי זה מובנת תמיהה נוספת: ידועה הקושיא כיצד היה משה רבינו יכול לכתוב י"ג ספרי תורה ביום אחד?! - ואחד הביאורים בזה הוא, כתיבת הי"ג ספרי תורה היתה על ידי השבעת הקולמוס כו'.

והנה, דובר כמה פעמים שקיום המצוות צריך להיות על ידי פעולה טבעית דוקא, ולא באופן של מעשה נסים כו' (רק כאשר הדבר בלתי אפשרי לגמרי כו').

ולכן, לא מסתבר לומר שכתיבת י"ג ספרי התורה היתה באופן של השבעת הקולמוס - מעשה נסים.

וכידוע סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר³ אודות אדמו"ר הזקן, שכאשר הובילוהו בסירה מהמבצר הפטרופבלי לחקירה (במועצה החשאית), רצה אדמו"ר הזקן לקדש את הלבנה, וביקש מהפקיד להעמיד את הסירה, וכאשר סירב הפקיד, עמדה הסירה מאליה.

Но Алтер Ребе не стал произносить благословение, пока караульный сам не согласился остановить лодку. Причина была в том, что Алтер Ребе хотел, чтобы лодка остановилась для благословения естественным образом.

Написание частями

Но, благодаря приведенному выше объяснению, в соответствии с которым еврейский народ написал свитки Торы за короткий период времени, мы можем разрешить и этот вопрос. Моше не нужно было писать тринадцать полных свитков Торы от начала и до конца за один день. Большая часть свитков уже была готова, и оставалось только дописать их, начиная со стиха «А ныне запишите себе слова песни этой» до конца Торы.

Невероятная любовь Моше к еврейскому народу

ПЕРВОИСТОЧНИК 10 Торат Менахем, 5744, т. 3, стр. 1724

Несомненно, когда Моше писал эти свитки Торы, он не мог заниматься другими делами. Написание Торы, и особенно содержащихся в ней Б-жественных имен, требует полной концентрации. Это верно в отношении любого писца и любой Торы, и тем более это верно в отношении Моше и свитков Торы, предназначенных для обучения и руководства еврейским народом на все будущие поколения!

Тем не менее, Моше отложил все дела в сторону, чтобы написать эти Торы самостоятельно, и не поручил эту задачу Йеошуа, Аарону или сыновьям Аарона. Он настоял на том, чтобы написать эти свитки самостоятельно из-за своей невероятной любви и заботы о еврейском народе.

אבל אדמו"ר הזקן עדיין לא אמר את ברכת קידוש הלבנה, עד שהפקיד נתרצה להעמיד את הסירה - כי אדמו"ר הזקן רצה שעמידת הסירה לברכת קידוש לבנה תהיה באופן טבעי.

אבל על פי האמור לעיל - מובן הדבר בפשטות: משה רבינו לא היה צריך לכתוב את כל י"ג ספרי התורה בשבעה באדר, כי כתיבת רוב הספרים נעשתה במשך הזמן שלפני זה, ולא נותר לו אלא לסיים את ספרי התורה - מהפסוק "ועתה כתבו לכם את השירה גו'" עד סיום התורה.

מובן ופשוט שבשעה שמשא רבינו עסק בכתיבת ספרי תורה, לא היה באפשרותו לעסוק בדברים אחרים - שהרי כתיבת ספר תורה, ובפרט כתיבת שמות הקדושים, צריכה להיות מתוך כוונה כו', ועל-אחת-כמה-וכמה כאשר מדובר באופן הכתיבה של משה רבינו, ובפרט ספרי תורה שנועדו להורות את דרכם של בני ישראל עד סוף כל הדורות! - ואף-על-פי-כן, הניח משה רבינו את כל שאר עניניו, כדי לכתוב בעצמו (למרות שיכול היה לצוות את יהושע, אהרן ובניו וכו' שהם יכתבו) ספרי תורה שעל פיהם יתנהגו במשך כל הדורות! וכל זה - מפני גודל מעלתו באהבת ישראל!

Г. Почему мы не пишем свитки Торы?

Ребе

По поводу написания свитков Торы возникает важный вопрос:

Маймонид постановил, что «есть предписывающая для каждого еврея заповедь написать личный свиток Торы, как сказано: «А ныне запишите себе слова песни этой». Шульхан Арух также упоминает эту обязанность. В то же время мы не видим, чтобы эту заповедь выполнял каждый еврей.

Это относится и к величайшим авторитетам Торы, скрупулезно относившимся к соблюдению каждого пункта еврейского закона. Но и они не стремились сами написать Тору или хотя бы исправить одну букву в свитке Торы.

Я могу говорить об этом из личного опыта. Мой отец и учитель был чрезвычайно тщателен в соблюдении каждой детали еврейского закона. Но он никогда не наставлял меня - ни когда я стал бармицвой, ни годы спустя - стараться выполнить эту предписывающую заповедь о написании Торы!

והנה, בענין זה ישנה תמיהה גדולה ביותר:

מובא ברמב"ם⁴, "מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו, שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה". ועל דרך זה בשולחן ערוך⁵, "מצות עשה על כל איש מישראל לכתוב לו ספר תורה". ואף-על-פי-כן, לא מצינו שכל אחד ואחד מישראל יקיים את המצות עשה של כתיבת ספר תורה!?

והמדובר גם אודות גדולי ישראל, שדקדקו בקיום המצוות בהידור כו', קלה כחמורה כו' - ואף-על-פי-כן, לא מצינו שידייקו לכתוב ספר תורה, או להגיה אות אחת בספר תורה!?

ואני יודע זאת בעצמי - אדוני אבי מורי ורבי היה מהדר במצוות, קלה כחמורה כו', ואף-על-פי-כן לא שמעתי ממנו מעולם (לא רק בסמיכות לגיל בר מצוה, אלא גם כמה וכמה שנים לאחר זה) שאשתדל לקיים את המצות עשה של כתיבת ספר תורה!

⁴ הל' ס"ת רפ"ז.

⁵ י"ד רסע"ז.

Общие Торы

Объяснение таково:

Помимо личных свитков Торы есть также и общественные Торы. Талмуд и более поздние авторитеты упоминают об этом неоднократно, и мы видим это на практике.

Некто подобное говорит Мидраш о Моше, который написал тринадцать свитков Торы - по одной Торе для каждого колена и тринадцатую, хранившуюся во дворе Храма. Мы видим, что Моше писал Тору для целого колена - т.е. общественную Тору.

Закон гласит, что владение общественным свитком Торы находится в руках раввинского суда. И суд уполномочен постановить, что в написании общественного свитка Торы имеет удел каждый еврей.

Написанием общественных свитков Торы каждый еврей исполняет заповедь, поскольку в соответствии с постановлением суда, это делается и от его имени.

Наборы лулавов, принадлежащие общине

Пример этой концепции мы находим в заповеди о наборе четырех растений:

В стихе говорится, что в первый день Суккота мы должны «взять [четыре вида] себе». Отсюда берет свое начало особое требование о том, что в первый день праздника человек должен быть владельцем лулава и этрога, которые используются для выполнения заповеди.

ויש לומר הביאור בזה:

כשם שישנו ספר תורה של יחיד, ישנו גם ספר תורה של רבים - כמובן מלשון המשנה והגמרא והפוסקים כו' בכמה וכמה מקומות, וכפי שרואים במוחש.

וכמסופר במדרשי רז"ל שמשנה רבינו כתב י"ג ספרי תורה - י"ב ספרי תורה עבור י"ב השבטים, וספר תורה נוסף המונח בעזרה. זאת אומרת, שמשנה רבינו כתב ספר תורה אחד עבור כל השבט כולו, ואם כן, הרי זה ספר תורה של רבים.

והנה, כאשר מדובר אודות ספר תורה של רבים - הרי בית דין הוא בעל הבית על ספר תורה זה, ולכן, בכחו של בית דין להתנות שכתובת ספר התורה תהיה עבור כל אחד ואחד מישראל.

ועל פי זה מובן שכל אחד ואחד מישראל יוצא ידי חובת קיום מצות כתיבת ספר תורה - על ידי כתיבת ספר תורה של הרבים, כי "לב בית דין מתנה עליהם" שכתובת ספר התורה תהיה גם עבורו.

דוגמא לדבר - במצות נטילת לולב:

המצוה של נטילת לולב צריכה להיות באופן של "ולקחתם לכם ביום הראשון גו'", היינו, שביום הראשון ישנו חיוב מיוחד שהד' מינים יהיו שלו.

והנה, ידוע שבכמה קהילות בישראל היו נוהגים לברך על ד' מינים של

Исторически в некоторых местах сложился обычай, что вся община использовала один и тот же общественный набор растений. Финансовые тяготы часто не позволяли каждому члену общины иметь свой собственный набор, поэтому все и пользовались общественным.

Чтобы удовлетворить требованиям личного владения набором растений в первый день, община — через назначенного представителя — дарила право собственности на набор каждому человеку на время, которое было необходимо для выполнения заповеди. Это было полноценное дарение с условием его последующего возврата общине. Таким образом община могла затем подарить тот же набор следующему человеку, и так далее.

Другими словами, раввинский суд постановил, что каждый еврей, который берет набор растений, чтобы произнести за него благословение, считался его законным владельцем — даже если тот же набор был личной собственностью кого-то другого минуту назад, и будет принадлежать еще одному человеку минуту спустя.

То же самое относится и к свиткам Торы. Суд постановил, что каждый, кого вызывают произнести благословение к общинной Торе при ее чтении, становится ее законным владельцем.

הקהל, כי מפני צר ומצוק הגלות לא היה באפשרות כל אחד ואחד מאנשי הקהילה לקנות ד' מינים משלו (מפני גודל העניות כו'), ולכן היו כל הקהל מברכים על ד' מינים של הקהל.

ומאחר שישנו התנאי של "לכם" - הנה כאשר כל אחד ואחד מאנשי הקהילה היה לוקח את הד' מינים כדי לברך עליהם, הרי באותה שעה מקנה לו ה"קהל" [על ידי הגבאי או השמש כו', שהוא הבא-כח של בית הדין, שבעה טובי העיר כו'] את הד' מינים שיהיו נחשבים לרכושו הפרטי - מתנה גמורה על מנת להחזיר, ואחר כך מקנה ה"קהל" את הד' מינים לחבירו שבא לברך עליהם, וכן הלאה.

זאת אומרת: "לב בית דין מתנה עליהם" שכאשר כל אחד ואחד נוטל את הד' מינים כדי לברך עליהם, הרי זה נחשב לרכושו הפרטי - "לכם", למרות שברגע שלפני זה וברגע שלאחרי זה נחשבים הד' מינים לרכושו הפרטי של אחר כו'.

ועל דרך זה מובן בנוגע לענייננו - ש"לב בית דין מתנה עליהם" שכאשר כל אחד ואחד עולה לתורה כדי לברך וללמוד בספר התורה של הרבים, יחשב ספר התורה לרכושו הפרטי, וקרינן עליו "לכם".

Всемирная Тора

В связи с вышеизложенным обсуждением, сейчас самое время напомнить об объединении еврейского народа посредством написания общественных свитков Торы, в которых каждому еврею следует приобрести букву.

Когда человек приобретает одну букву в Торе, у него возникает связь со всем свитком Торы. Это похоже на дописывание последних букв в свитке Торы, которое приравнивается к написанию всей Торы.

בהמשך להאמור לעיל - הרי זו שעת הכושר להזכיר עוד הפעם אודות כללות הענין של אחדות בני ישראל על ידי כתיבת ספרי תורה כלליים, היינו, שכל אחד ואחד מפני ישראל ירכוש אות באחד מספרי התורה הכלליים.

וכמובן, שכאשר יהודי רוכש אות אחת בספר התורה, יש לו שייכות לכל ספר התורה כולו - בדוגמת המגיה אות אחת בספר התורה, שהגהה זו נחשבת ככתיבת כל הספר התורה כולו

משיחת י"ט כסלו ה'תשמ"ב
תורת מנחם חלק ב' עמ' 529 ואילך
ומשיחת ליל ב' דחנוכה, ה'תשמ"ב
שם, עמ' 601 ואילך
רשימת השומעים בלתי מוגה.